

Idealist och förebild i svensk kriminalvård

Vissa personer gör att jag stannar i steget när de dyker upp. Jag vill höra vad de säger. **Jacques Mwpeu** är en sådan person, numera är han chef för den svenska kriminalvårdens flaggskepp, Kumlafängelset. Hösten 2024 släpptes *Från Kongo till Kumla*, om hans flykt från Kongo när han hotades av regimen där och om hur livet sedan blev i Sverige. Han [sommарpratade 2022](#) och han deltog under [hösten bokmässа](#).

Å ena sidan är det en framgångssaga där Mwpeu visar att motivation och ansträngningar lönar sig. Genom att börja som sommarvikarie inom kriminalvården fångas han upp av ledningspersoner som ser hans potential. Å andra sidan visar Mwpeu hur missriktad svensk integrationspolitik under lång tid har varit.

Jacques Mwpeu kommer från en välbärgad klass i ett fint område i Kongo. Det fanns aldrig något tvivel om att han skulle studera juridik på universitet efter en kort session inom katolska kyrkan med avsikt att bli präst. När det gått en tid i Sverige hamnade Mwpeu tillsammans med andra från SFI med olika bakgrunder på AMU, yrkesutbildning för vuxna via Arbetsförmedlingen. Alla behandlades som vita blad. Ingen frågade vad deltagarna kunde sedan tidigare eller vad de ville göra. De fick alla veta att de skulle utbildas till svetsare. När Mwpeu påpekar att han vill bli jurist och inte var lämplig som svetsare för att han inte var särskilt häändig så blev utbildningsledaren provocerad och sa att Mwpeu inte skulle tro att han var finare eller viktigare än någon annan där.

Mwpeu berättar mycket om hur bra och välfungerande den svenska kriminalvården är, han får flera uppdrag för FN att sprida den svenska modellen i andra länder. Säkert är svensk kriminalvård i toppklass jämfört med de flesta andra staters standard och i

det perspektivet har han rätt, men jag saknar kritik mot den egna organisationen. När jag skrev om kriminalvård för ett tjugotal år sedan vittnade anställda om att det snarare var organisationen som sög musten ur dem, inte klienterna. I dag har klienterna blivit betydligt tuffare, överbeläggningen gör det svårt att hålla isär grupper och svårigheten att rekrytera medarbetare gör att de som jobbar får långa pass. Inte sällan varannan helg. På vissa anstalter är även kulturen så hård att vissa medarbetare inte känner att de passar in och lämnar. Först i slutet av boken kommer några ord om detta och den höga återfallsfrekvensen. Mwepu skriver mycket om hur synd det är om intagna, hur hemskt det är att vara frihetsberövad, men jag saknar en reflektion över alla de brottsoffer som hans klienter lämnar efter sig.

Samtidigt lyfter Mwepu fram några starka anekdotiska historier om personer som han har jobbat med på olika anstalter som han senare i livet råkar möta någonstans, före detta intagna som vittnar om hur mycket han har betytt för dem för att få ett bra liv i frihet efter avtjänat straff. Det är detta som gör honom till idealist, tanken att alla människor kan förändras.

Från Kongo till Kumla

Jacques Mwepu med Anna-Maria Stawreberg

Mondial

MONDIAL

FRÅN
KONGO
TILL
KUMLA

JACQUES MWEPU
med ANNA-MARIA STAWREBERG